

ІВАНИЦЯ Андрій Володимирович,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук
КОПТЄВСЬКИЙ Олексій Юрійович,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВО НА ЗВЕРНЕННЯ ДО ЄСПЛ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Виступаючи в сучасних демократичних державах тим законом, в якому закріплено основи правового статусу людини і громадянина, Конституція створює основу їх юридичного захисту на національному рівні.

Водночас, перебуваючи в центрі міжнародного і національного права, норми Конституції забезпечують імплементацію принципів і норм міжнародного права, що стосуються захисту людських прав, у національну правову систему.

Із здобуттям незалежності Україна пропагує демократизацію всіх сфер життя та проголосила курс на розбудову правової держави. Отже, рівень забезпечення прав і свобод людини та громадянина, їх практична реалізація є індикатором демократичного розвитку суспільства і держави [3, с.10].

Наша держава після ратифікації Конвенції взяла на себе зобов'язання щодо гарантування та захисту прав і свобод громадян, передбачених даним документом.

Отже, у разі порушення Україною своїх зобов'язань її громадяни та зареєстровані на її території юридичні особи, вичерпавши національні засоби правового захисту, на національному рівні мають право звернутися до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав і свобод, що проголошені у Конвенції та додаткових протоколах до неї, дотримавшись вимог.

Зокрема, Європейський суд з прав людини приймає до розгляду таку заяву лише у тому випадку, коли вона відповідає умовам прийнятності – критеріям, за якими визначається прийнятність заяв, встановленим у ст. 35 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Проте задля повноцінного виконання своїх завдань і реалізації функцій кожна держава створює різноманітні органи й організації, які сукупно утворюють єдину національну інституційну систему. Додатковою гарантією захисту прав і свобод людини є також міжнародні механізми, до яких долучилася Україна. Оцінка значущості захисту прав і свобод людини відображається у правових позиціях Європейського суду з прав людини.

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) є міжнародним судом, створеним на основі Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод. Основною метою цього суду є захист прав людини та свобод в Європі шляхом розгляду скарг, які подаються фізичними особами, організаціями та державами, які стверджують, що їхні права, передбачені ЄКПДС, були порушені [1, с. 38].

ЄСПЛ знаходиться у Страсбурзі (Франція) та складається з 47 суддів, кожен з яких представляє одну з країн-членів Ради Європи. Суд заслуховує скарги тільки після того, як були вичерпані всі внутрішні засоби правового захисту у державі, в якій стверджується порушення прав. Рішення ЄСПЛ остаточне та неприйнятне до апеляції, а держави-члени зобов'язані виконувати рішення суду.

Завдяки діяльності ЄСПЛ було здійснено значний прогрес у захисті прав людини в Європі. Рішення суду часто вказують на порушення прав людини в державах-членах Ради Європи та надають рекомендації щодо виправлення цих порушень. Це допомагає зміцнити принципи демократії та правової держави в Європі та забезпечує, що всі люди мають однаковий доступ до захисту своїх прав.

Право на звернення до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) є важливим інструментом захисту прав людини. Кожна людина, організація або держава, яка стверджує, що її права, передбачені Європейською конвенцією про захист прав людини і основних свобод, були порушені, має право подати скаргу до ЄСПЛ [2, с. 8].

Це означає, що якщо держава-член Ради Європи не забезпечує ефективний захист прав людини на внутрішньому рівні, людина має право звернутися до ЄСПЛ, щоб захистити свої права. Це може стосуватися різних прав, таких як право на свободу слова, право на збереження приватності, право на справедливий процес, право на повагу до приватного та сімейного життя та багато інших.

Отож, звернення до ЄСПЛ є важливим інструментом захисту прав людини, оскільки суд має повноваження вирішувати питання щодо порушення прав, визнавати такі порушення та встановлювати наслідки порушення прав. Рішення ЄСПЛ є остаточним та неприйнятним до апеляції, тому держави-члени зобов'язані виконувати рішення суду.

Список використаних джерел:

1. Подорожна Т. С. Інтеграція положень права ЄС в правопорядок України: модернізація окремих інститутів права. *Публічне право*. 2015. № 1. С. 35-40.
2. Севостьянова Н. І. Звернення до Європейського Суду з прав людини як реалізація права на доступ до правосуддя: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11. Одеса : НУ «ОЮА», 2011. 19 с.
3. Кочура О. О. Європейський суд з прав людини в конституційно-правовому механізмі захисту прав і свобод громадян України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Харків, 2015. 20 с.